

включає превентивне виховання є запобігання впливу зовнішнього шкідливого середовища на дитину. Свого роду «ізоляція» особистості від впливу «вулиці».

Для підлітків, бібліотека має стати джерелом таємного знання. Цікавий метод– інтелектуальні загадки по типу «секретних кімнат». Постановка проблемного питання перед прочитанням твору, пошук схованого сенсу поглибить інтерес до літератури. У якості проведення одного з видів масових заходів на базі бібліотеки можна організувати квест з логічними завданнями та ланцюгом загадок.

Зміна робочих зон, сприятиме активізації мозкової діяльності, фіксація уваги при викладанні схожого матеріалу на заняттях та у приміщенні бібліотеки поглиблює ефект пам'яті, допомагає засвоювати інформацію різнопланово.

Самоосвіта, як фактор самостійного вибору втілюється через перегляд бібліотечних фондів, аналіз наявної інформації та одночасно дозволяє рухатись самостійно обираючи вектор досліджень надає свободу вибору.

Так, залучаючи інноваційні методи, які використовуються у різних напрямках діяльності: розважальній та освітній сферах, бібліотека може створити простір для превентивного виховання, для збільшення попиту до своїх послуг та удосконалення системи бібліотечного обслуговування.

Список використаних джерел:

1. Макаренко А. С. Методика виховання / А. С. Макаренко // Тво-ри : у 7 т. — К., 1954. — Т. 5. — С. 97 —119.
  2. Практическая психодиагностика. Методики и тесты : учеб. пособие / ред.-сост. Райгородский Д. Я. – Самара : Бахрах, 2000. – 672 с.
- Соціальна робота: технологічний аспект : навч. посіб. / за ред. Капської А. Й. — К. : Центр навч. л-ри, 2004. —352 с.

Фастовець О.О.,

к.пед.н., доцент кафедри туризму,
Національний університет фізичного
виховання та спорту України, Київ

ТУРИЗМ ДО ОБ'ЄКТІВ СПАДЩИНИ ЯК ІНІЦІАТИВА РОКУ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В ЄВРОПІ

Оголошення Ради Європи 2018 р. як «Європейський рік культурної спадщини», обумовило значну увагу до представлення різноманітності культурної спадщини та її значення у формуванні відчуття загальної ідентичності та майбутнього Європи. Метою основних заходів стало підвищення усвідомлення про соціальну та економічну важливість культурної

спадщини. Проведення запланованих акцій сприятиме залученню до цього процесу різних верств населення (дітей та молоді, членів місцевих спільнот та людей, далеких від культурного життя) з метою формування в них відчуття єдності колективної пам'яті та ідентичності громадян Європи.

Євроінтеграційний вектор України, її приєднання до європейських та міжнародних конвенцій є головними факторами розвитку вітчизняної освіти, культурної спадщини України в сучасних соціально-економічних умовах науки, її закономірного залучення до загальносвітової культурної політики, визначальними рисами якої є піклування про свою культурну й природну спадщину, активне використання її для розвитку країни, гідне представлення всьому світу, примноження її багатства та передача майбутнім поколінням.

Наприклад, Центр Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в рамках проекту з розвитку освітніх програм щодо інформування підростаючого покоління про унікальні цінності пам'яток природи й культури та залучення молоді до практичної діяльності зі збереження всесвітньої спадщини підготував методичний посібник «Всесвітня спадщина в руках молодих»; його перекладено різними мовами. [1, с.68]

Культурна спадщина обумовлює зростання доходів та створює робочі місця в містах та регіонах. Більше 7,8 млн. робочих місць в Євросоюзі опосередковано пов'язано із спадщиною (наприклад, в туризмі, безпеці). Безпосередньо більше 300 тис. осіб зайняті у сфері культурної спадщини.

На території Європи сконцентровано майже половина (453) пам'яток Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. 8 з 10 європейців вважають що культурна спадщина важлива не лише для них особисто, але і для їхнього суспільства, регіону, країни та Євросоюзу в цілому. Абсолютна більшість людей починають відчувати гордість за об'єкти культурної спадщини, які знаходяться в їхніх країнах або інших державах ЄС. Більше 7 з 10 європейців також погоджуються, що спадщина сприяє покращенню якості їх життя. 9 з 10 осіб вважають, що культурну спадщину необхідно викладати у школах, а 3/4 європейців вважають, що держави-члени Євросоюзу, а також органи управління Євросоюзом повинні виділяти більше ресурсів для захисту Європейської культурної спадщини.

В умовах збільшення загрози руйнування спадщини, особливо у зонах конфлікту, Єврокомісія вважає важливим проголосити 10 основних ініціатив Року культурної спадщини в Європі, які сконцентровані у 4 основних напрямках: залучення, стійкість, захист, інновації. У таблиці 1 наведені основні ініціативи Єврокомісії щодо Року культурної спадщини в Європі.

Таблиця 1

Ініціативи Року культурної спадщини в Європі

Напрями	Основні ініціативи
1 Залучення	Спадщина – загальне, що належить усім Спадщина в школі – діти відкривають для себе найцінніші об’єкти спадщини та традиції Молодь для спадщини – молодь надає спадщини друге життя
2 Стійкість	Спадщина в ситуації трансформації – пристосування індустріальних споруд, релігійних будівель та військових об’єктів та ландшафту Туризм та спадщина – відповідальний туризм до об’єктів культурної спадщини
3 Захист	Дбайливе ставлення до спадщини – розробка стандартів по роботі із спадщиною Спадщина у небезпеці – боротьба з незаконним обігом культурних цінностей та управління ризиками
4 Інновації	Навички, пов’язані із спадщиною – покращення освіта та навчання традиційним та новим професіям Все для спадщини – підтримка соціальних ініціатив, участь громадян та спільноти Наука для спадщини – дослідження, інновації, наука та технології під час спадщини

Серед основних ініціатив важливе місце належить розвитку «відповідального» туризму до об’єктів культурної спадщини. Необхідність відповідального ставлення до культурної спадщини в Україні актуалізується у зв’язку з складними політичними та економічними умовами, змінами попиту потенційних споживачів послуг сфери туризму. У сучасних туристів відбувається зміна мотивації від лише набуття знань до поглибленого знайомства з культурно-історичними або природними атракціями, у першу чергу з унікальними об’єктами, що включені до Списку ЮНЕСКО.

Разом з тим, необхідно зазначити, що в цілому туристична діяльність в країнах Європи (і в Україні) повинна здійснюватися на засадах збалансованого розвитку. Наприклад, відомий європейський туристичний оператор TUI в межах програми *makeadifference* (бути відповідальним) в рамках спеціальної програми «Колекція» організує 10 мільйонів «зелених та відповідальних» подорожей на рік, які не завдають шкоди довкіллю та сприяють допомозі населенню. Компанія здійснила опитування 4 тисяч відпочиваючих на восьми великих ринках. Результати свідчать, що: один з двох забронював би більш екологічно відповідальну подорож, якщо б вона була доступною; двоє з трьох змінили б свою поведінку на відпочинку, якщо б це було корисно для довкілля; двоє з

трьох зазначили, що бажано туристичним компаніям бути більш прозорими у питаннях соціальної та екологічної відповідальності їх маршрутів[2, с.233].

Культурна спадщина є матеріальною та духовною основою виокремлення виду туризму – культурний туризм. Під терміном «культурний туризм» прийнято розуміти туризм із метою ознайомлення та пізнання культурної спадщини різних країн та народів. Поняття «культурний туризм» широко почали використовувати після конференції ICOMOS – Міжнародної Ради пам'яток та історичних міст у Брюсселі у 1976 р.

Ми погоджуємося з думкою дослідниці М.Д. Сущинської, що культурний туризм як окремий вид у системі туризму виділяється за трьома напрямками:

– характером діяльності туриста, що полягає в отриманні нового досвіду та вражень для задоволення культурних потреб. Ця ознака формує концептуальну відмінність культурного туризму від інших видів туристської діяльності;

– мотивацією туристів, залучених до культурного туризму. Ця ознака характеризує масштаби та структуру попиту туристів в сфері культурного туризму;

– характеристикою пропозиції – особливих туристських ресурсів, які залучені до процесу задоволення попиту у сфері туризму [3, с. 8].

Отже, подальший розвиток туристичної діяльності в Україні повинен здійснюватися на засадах збалансованого розвитку. Тому, одним з важливих завдань вітчизняної теорії та практики у сфері культурної спадщини є впровадження в країнах Європи концепції збалансованого розвитку, як окремих країн так і їх регіонів. Розвиток «відповідального» культурного туризму сприятиме збереженню культурної спадщини України та широкому знайомству іноземних та вітчизняних туристів з найкращим надбанням українського народу.

Список використаних джерел:

1. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України / Наук. ред. Руденко Л.Г. – К.: Інститут географії НАН України, 2012. – 208 с.
2. Фастовець О.О. Екологічна політика туристичного підприємства для реалізації стратегії збалансованого розвитку // Екологічна засади збалансованого регіонального розвитку. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2016. – с.231-234.
3. Сущинская М.Д. Культурный туризм: Учеб. пособие / СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – 128 с.